

INFORMACIJA

A. GUČAS, S. KREGŽDE,
A. PENKAUSKAS, L. VAITKŪNIENĖ

IŠ PSICHOLOGŲ DRAUGIJOS VEIKLOS

Psichologų draugijos įsteigimas. 1957 m. prie RTFSR Pedagogikos Mokslių akademijos buvo įsteigta Psichologų draugija. Jos tikslas aktyviai dalyvauti, ugdant tarybinę psichologiją, sprendžiant aktualius psichologijos klausimus marksizmo-leninizmo dvasia, padėti planuoti šios srities darbą, keistis mokslinio tiriamojo darbo patyrimu, palaikyti ryšius su TSRS ir užsienio mokslo įstaigomis, skleisti psichologijos mokslo žinias, padėti vidurinių ir aukštųjų mokyklų psichologijos dėstytojams, padėti draugijos nariams kelti idėjinį-teorinį darbo lygį, plėsti ir gilinti specialybės žinias, skelbti mokslo darbus ir kt.

Sudarius Organizacinį komitetą, kurio pirmininku buvo RTFSR PMA Psichologijos instituto direktorius prof. A. Smirnovas, pradėta steigti respublikų ir zonų skyriai. 1958 m. balandžio 30 d. sudaryta iniciatyvinė grupė Psichologų draugijos Lietuvos respublikiniam skyriui steigti. Švietimo ministerijos padedama, 1958 m. gegužės 10–11 d. iniciatyvinė grupė susaukė Vilniuje, VVU Kolonų salėje, pirmąjį (steigiamąjį) respublikos psichologų suvažiavimą, kuriame dalyvavo 79 žmonės, jų tarpe 22 aukštųjų mokyklų dėstytojai, 45 vidurinių mokyklų mokytojai ir 12 kitų profesijų atstovų. Be to, kaip suvažiavimo svečiai, dalyvavo Psichologų draugijos Organizacinio komiteto atsakingasis sekretorius M. Sokolovas, VVU rektorato, VVPI direkcijos, Politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugijos, „Tarybinio mokytojo“ redakcijos atstovai. Steigiamojo suvažiavimo metu įvyko trys posėdžiai, kurių pirmasis buvo skirtas organizaciniams klausimams. Iniciatyvinės grupės pirmininkas A. Gučas supažindino susirinkusius su Psichologų draugijos įstatais, M. Sokolovas kalbėjo apie kitų respublikinių draugijos skyrių darbą, svečiai pasveikino įsikuriantį Lietuvos respublikinį skyrių. Buvo išrinkta Skyriaus taryba ir Revizijos komisija.

Antrajame posėdyje buvo išklaudyti ir apsvarstyti trys pranešimai: L. Vekerio „Apie kai kuriuos aktualiausius psichologijos klausimus“, A. Gučo „Vaiko psichikos vystymosi klausimu“ ir J. Lapės „Psichologijos dėstymo padėtis vidurinėje mokykloje“. Trečiasis posėdis buvo skirtas diskusijoms, kuriose daugiausia kalbėta apie psichologijos dėstymą vidurinėse mokyklose. Diskusijų metu kalbėjo V. Teišerskis (Rokiškio rajono Pedagoginio kabineto vedėjas), Z. Miežaitis (Klaipėdos pedagoginės mokyklos dėstytojas), J. Pajarskaitė (Linkuvos vidurinės mokyklos mokytoja),

A. Jacikevičius (Šiaulių Pedagoginio instituto Pedagogikos-psichologijos katedros vedėjas).

Tame pačiame posėdyje buvo apsvarstytos tolesnės respublikinio skyriaus darbo gairės ir priimta suvažiavimo rezolucija. Suvažiavimas išrinko Skyriaus tarybą, kurios prezidiumą sudarė: pirmininkas — A. Gučas, pirmininko pavaduotojas — L. Vekeris, sekretorius — S. Kregždė, išdininkas — S. Paužaitė, narys — M. Garbačiauskienė.

Antrasis psichologų suvažiavimas. Pagal nuostatus ataskaitiniai rinkiminiai Psichologų draugijos suvažiavimai turi vykti kas antri metai. 1960 m. gegužės 28 d. Vilniuje, VVU centriniuose rūmuose, įvyko antrasis Psichologų draugijos prie RTFSR PMA Lietuvos respublikinio skyriaus suvažiavimas. Jame dalyvavo 35 nariai. Suvažiavimui pirmininkavo J. Palaima. Ataskaitinį pranešimą skaitė prezidiumo sekretorius S. Kregždė. Jis apžvelgė skyriaus nuveiktą darbą ir išskėlė naujus uždavinius tolesnei psichologų veiklai. Revizijos komisijos vardu pranešimą padarė jos pirmininkas E. Mažuolis.

Diskusijų metu suvažiavimo dalyviai pažymėjo, kad būtinai reikia skleisti psichologijos mokslo žinias, kaip svarbų materialistinės pasaulėžiūros formavimo faktorių, mokinių ir visuomenės tarpe. Dauguma dalyvių nurodė, kad reikia sustiprinti psichologijos kadrų ruošimą respublikoje, svarstė psichologijos dėstymo klausimus, mokslinio tiriamojo darbo koordinavimą aukštosiose mokyklose, ieškojo būdų, kaip mokytojus įjungti į psichologijos mokslinį tiriamąjį darbą. Diskusijose kalbėjo: J. Lapė (VVU aspirantas), J. Palaima (Kauno Kūno kultūros instituto direktorius), A. Gučas (Mokyklų mokslinio tyrimo instituto direktorius), A. Endzinas (Kauno žemės ūkio technikumо dėstytojas), A. Jacikevičius (Šiaulių Pedagoginio instituto Pedagogikos-psichologijos katedros vedėjas), A. Vaišys (Vilniaus A. Vienuolio v. vidurinės mokyklos direktorius), D. Klumbytė (Kriukų vidurinės mokyklos mokytoja), J. Pajarskaitė (Akmenės vidurinės mokyklos mokytoja) ir kt. Į suvažiavimo dalyvių klausimus atsakė prezidiumo sekretorius S. Kregždė.

Suvažiavime buvo priimtas nutarimas, išrinkta Taryba ir Revizijos komisija. Į Tarybos prezidiumą išrinkti: pirmininkas — A. Gučas, pirmininko pavaduotojai — A. Jacikevičius ir S. Kregždė, sekretorius — A. Penkauskas, išdininkas — S. Paužaitė. Revizijos komisijos sudėtis: E. Mažuolis, A. Kulvičienė, J. Umbrasas.

Dalyvavimas mokslinėse konferencijose. Psichologų draugijos Lietuvos respublikinis skyrius 1959 m. sausio 3 d. Šiauliuose surengė konferenciją Tarybų valdžios įkūrimo Lietuvoje 40-mečiui paminėti. Konferencijoje buvo perskaityti 4 pranešimai: „Reakcijų trukmės tyrimai lietuvių psichologijoje“ — A. Gučas (VVU), „Apie objektyvųjį psichologijos mokslo metodą“ — L. Vekeris (VVPI), „Vienaveiksmių uždavinių sprendimo psichologiniai pagrindai“ — L. Mitalaitė (MMTI), „Kai kurie mokinių antrosios kalbos įsisavinimo psichologiniai klausimai“ — A. Jacikevičius (SPI).

1959 m. birželio 29 d.— liepos 4 d. Visasąjunginiame Psichologų draugijos steigiamajame suvažiavime Maskvoje dalyvavo 4 Lietuvos respublikinio skyriaus delegatai. Buvo perskaityti šie pranešimai: „Pagrindinės Lietuvos psichologijos istorijos gairės“ — A. Gučas, „Užsienio kalbos asociacijų ugdymas, neverčiant į gimtąją kalbą“ — A. Jacikevičius, „Krepšinininkų iniciatyvos, savarankiškumo ir ryžtingumo auklėjimo treniruotėmis klausimu“ — J. Palaima.

Be to, skyriaus nariai dalyvavo dar šiuose moksliniuose pasitarimuose: A. Jacikevičius — Leningrado zoninėje psichologų konferencijoje 1958 m. gegužės 16—20 d. ir skaitė pranešimą „Kalbos asociacijų dinamika,

įsisavinant antrąją kalbą“. 1958 m. birželio 23—26 d. antrajame Visasąjunginiame pasitarime Maskvoje sporto psichologijos klausimais pranešimą skaitė J. Palaima. L. Vekeris 1959 m. Leningrado pasitarime erdvės suvokimo ir erdvės vaizdinių klausimais skaitė pranešimą „Erdvės atspindėjimo lygių klausimu“.

Psichologų draugijos respublikinis skyrius drauge su LTSR Mokyklų mokslinio tyrimo institutu 1960 m. gegužės 29—31 d. Vilniuje suorganizavo tarprespublikinę Pabaltijo psichologų konferenciją, skirtą darbo, darbinio auklėjimo, kalbos ir mąstymo psichologijos klausimams, kurioje respublikos psichologai skaitė 8 pranešimus. Konferencijos pranešimų tezės išspausdintos atskiru leidiniu.

Pabaltijo respublikų psichologų konferencija. 1960 m. gegužės 29—31 d. Vilniuje įvyko I Pabaltijo tarprespublikinė mokslinė konferencija darbo, darbinio auklėjimo, kalbos ir mąstymo psichologijos klausimams apsvarstyti.

Konferencijos darbe dalyvavo 80 žmonių: 35 — Lietuvos TSR Psichologų draugijos nariai, 2 — Maskvos, 9 — Estijos TSR, 5 — Latvijos TSR, kiti — Vilniaus aukštųjų mokyklų dėstytojai.

Atidarydamas konferenciją, Psichologų draugijos Lietuvos respublikinio skyriaus prezidiumo pirmininkas A. Gučas nurodė, kad konferencija turi suvaidinti svarbų vaidmenį, ugdant psichologijos mokslą Pabaltijo respublikose. Konferencija sutapo su tarybinių Pabaltijo respublikų įkūrimo dvidešimtosiomis metinėmis, kai visoje šalyje prasidėjo išplėstinė komunizmo statyba, kuri iškėlė didelius reikalavimus įvairioms mokslo sritims, jų tarpe ir psichologijos mokslui.

Konferencijoje buvo išklaudyta 17 pranešimų.

I. J a k i m a n s k a j a (RTFSR PMA Psichologijos institutas, Maskva) pranešime „Apie darbininkų, aptarnaujančių automatinius įrengimus, psichologines ypatybes ir mokymo klausimus“ išdėstė šiuo metu atliekamus psichologinius tyrimus profesinio mokymo srityje ir tyrimo rezultatus automatinių įrengimų reguliavimo klausimais. Pranešėja nurodė, kad reguliavimo greitumas ir kokybė visų pirma priklauso nuo reguliuotojo sugebėjimo išspręsti reikalingus praktiniame darbe protinius uždavinius: a) labiausiai tinkama optimalaus veiksmų nuoseklumo atranka organizaciniu ir techniniu požiūriu, kai tuo pačiu metu tenka spręsti keletą iškilusių uždavinių, b) įrengimų sutrikimų ir produkcijos defektų priežasčių išaiškinimas, ypač tais atvejais, kai vieną ir tą patį reiškinį sukelia keletas priežasčių, c) sudėtingos technikos sistemos elementų tarpusavio veikimo ir ryšių nustatymas, šalinant automatinių įrengimų sutrikimus ir iš anksto numatant galimas darbo kliūtis. Reguluotojus reikia paruošti taip, kad jie galėtų išspręsti šiuos uždavinius. Psichologiniu požiūriu reikia sudaryti optimalias sąlygas, kad būtų galima išugdyti mokinių techninį mąstymą ir sudaryti reikalingus mokėjimus ir įgūdžius.

U. S i j m a n a s (Tartu Valstybinis universitetas) savo pranešime „Rezultatų žinojimo reikšmė kai kuriems gamybiniais įgūdžiams susidaryti“ nurodė, kad rezultatų žinojimas, sudarant įgūdžius, iš vienos pusės, yra atliktos veiklos patikrinimo sąlyga, o iš antros, tolesnės veiklos motyvavimo sąlyga. Įgūdžių formavimui didžiausią reikšmę turi žinioms apie rezultatus, tų rezultatų supratimas ir savikontrolė.

A. P a c h p l u m - L u n g e (Tartu Valstybinis universitetas) savo pranešime „Vadovaujamų pratybų reikšmė kai kuriems gamybiniais įgūdžiams susidaryti“ eksperimentiniais duomenimis įrodė, kad vadovaujamos pratybos tam tikromis sąlygomis yra geresnės už savarankiškas. Gamybiniai įgūdžiai geriausiai sudaromi: a) kai vadovaujamos pratybos

daugiau ar mažiau apribotos, b) kai jos vyksta pirma savarankiškų pratybų ir c) kai vadovaujama žodžiu.

J. L a p ė (Vilniaus Valstybinis universitetas) skaitė pranešimą „Kai kuriais rankos matuojamųjų judesių klausimais“. Atliktų eksperimentų duomenimis jis įrodė, kad diskretiški ir netolygūs rankos judesiai, nors jais ir atliekame matavimo funkciją, ne visada padeda teisingai suvokti daikto dydį. Jei daikto paviršiaus savybės skirtingos (nevienodas šiurkštumas), tai jo dydžiui teisingai suvokti ranka atlieka specialius matuojamuosius judesius. Tokius matuojamuosius judesius atlieka ranka ir darbo procese. Autoriaus nuomone, tokie judesiai yra pagrindas susidaryti įgūdžiams, todėl gamybinio mokymo pradžioje būtina atkreipti į tai ypatingą dėmesį.

I. M e i k š a n a s (Latvijos TSR Mokyklų mokslinio tyrimo institutas) kalbėjo „Apie naujas formas, įjungiant mokinius į praktinę veiklą“. Buvo nušviesta naujų formų atsiradimo problema socialistinio lenktyniavimo pagrindu.

A. P e n k a u s k a s (Lietuvos TSR Mokyklų mokslinio tyrimo institutas) skaitė pranešimą: „Komunistinio darbo brigadų vaidmuo mokinio asmenybės formavimui“. Pranešėjas nurodė, kad sąmoningas mokinių įtraukimas į darbą ir supratimas jo visuomeninės reikšmės yra svarbūs faktoriai, formuojant ryškius ir konkrečius vaizdinius, kurie yra stimulus mokinių gamybinei veiklai. Tik tada konkretūs norai ir siekimai tampa asmenybės poreikiu ir veiklos motyvu. Komunistinio darbo brigadose prisimama konkretūs įsipareigojimai ir užsibrėžiama konkretūs tikslai, kurių siekimas formuoja teigiamas asmenybės savybes.

B. S t o n y s (Šiaulių pedagoginis institutas) skaitė pranešimą „Apie vyresnio ikimokyklinio amžiaus vaikų psichologinį parengimą darbui“. Pranešėjas, naudodamasis stebėjimo ir individualaus pokalbio metodu, nustatė, kad 40% vyresnio ikimokyklinio amžiaus vaikų, auklėjamų šeimose, neturi jokių pareigų ir neatlieka jokie darbo. Iš visų tiriamųjų vaikų, turinčių kai kurias pareigas, tik 24% dirba sistemingai.

Remdamasis šiais duomenimis, autorius pažymėjo, kad šeimose yra didelių spragų vaikų darbinio auklėjimo klausimais, ir pabrėžė, kad reikia dirbti aiškinamąjį darbą su tėvais šiais klausimais.

K. R a m u l i s (Tartu Valstybinio universiteto profesorius) kritiškai išanalizavo „Mąstymo psichologijos tyrimo metodus“, išskirdamas tris eksperimentinio mąstymo tyrimo etapus. Pirmajame — Viurcburgo mokykla ir Binet — naudojo retrospektyvinį savistabos metodą. Antrajam etapui būdinga tai, kad mąstymo procesą buvo stengiamasi tirti eksperimentuojamajam sprendžiant atskirus uždavinius, t. y. nagrinėjant tiriamojo laikyseną, kur šie procesai pasireiškia. Trečiajame etape buvo rasti specialūs metodai atskiriems mąstymo psichologijos klausimams tirti, pvz., bendrųjų sąvokų sudarymo būdas, klasifikavimo būdas, nusistatymo vaidmuo, sprendžiant uždavinius ir kt. Baigdamas autorius pabrėžė, kad labai svarbu ieškoti mąstymo proceso standartinių tyrimo metodų, kokiais naudojasi psichofizika ir atminties eksperimentinė psichologija.

A. J a c i k e v i č i u s (Šiaulių pedagoginis institutas) savo pranešime „Negimtosios kalbos sugebėjimų pagrindiniai komponentai“ išskyrė anatominius-fiziologinius ir psichologinius negimtosios kalbos sugebėjimų komponentus. Prie anatominių-fiziologinių komponentų priskyrė pirmiausia įgimtas klausos ir artikuliacijos aparato užuomazgas ir aukštosios nervinės veiklos dėsninumus, kurie apibūdinami geru artikuliacijos bazės išsivystymu, jos plastiškumu, naujos sąlyginių ryšių sistemos ir atitinkamo dinaminio stereotipo susidarymu. Prie psichologinių negimtosios kalbos komponentų autorius priskyrė: a) percepcinius komponentus: klau-

sos aparato jautrumas naujos kalbos garsams, regėjimo aparato jautrumas kalbančiojo veido mimikos judesiams, jautrumas savo artikuliacinio aparato kinestetikai; b) mneminius komponentus: asociacijų atgaminimo kokybė ir greitis, asociacijų sistemingumo, asociacinių sistemų, klausos-artikuliacinio-regėjimo-kinestezinių asociacijų susidarymo greitis; c) mąstymo komponentus: naujos kalbos reiškinių analizės, sintezės, abstrahavimo ir apibendrinimo greitis ir teisingumas, svetimos kalbos kalbinių reiškinių palyginimo greitis ir teisingumas, taip pat jų palyginimas su gimtąja kalba, betarpiškas mąstymo išvystymas įsisavintos naujos kalbos pagrindu; d) emocinius komponentus: teigiama pažiūra į naują kalbą, tikrumo jausmo, kad išmokstama nauja kalba, ugdytas, pasitenkinimo jausmas, atsiradęs sėkmingai įsisavinus naują kalbą; e) valios komponentas: geros kalbos procesų savikontrolės ugdytas; f) praktinius komponentus: kalbos įgūdžių, mokėjimų ir šnekėjimo suautomatinimas. Autorius nurodė, kad, ugdant minėtus sugebėjimus, sprendžiamas vaidmuo tenka mokymui ir auklėjimui.

E. J a n v e r k a s (Tartu) kalbėjo „Apie negimtosios kalbos įsisavinimo psichologinius pagrindus“ ir nurodė, kad mokymasis kalbėti negimtąja kalba priklauso nuo sąlyginių kalbos refleksų susidarymo pirmosios signalinės sistemos ir kalbinių dirginimų pagrindu. Kalbos refleksai susidaro šnekant, todėl mokiniams reikia sudaryti sąlygas, kurios sužadintų jų šnekamąją reakciją negimtąja kalba. Iš pradžių šnekėjimo reakcijos yra primityvios, bet palaipsniui jos taip stipriai įsitvirtina, kad jų taikymas virsta įgūdžiu. Kad mokiniai galėtų šnekėti negimtąja kalba, pranešėjo manymu, jie turi įsisavinti tiek verbalinių įgūdžių, kad jie sudarytų verbalinį dinaminį branduolį.

M. G a r b a č i a u s k i e n ė (Vilniaus Valstybinis pedagoginis institutas) pranešime „Apie panašių gramatinių žinių skyrimo individualias ypatybes“ pirmiausia iškėlė kai kuriuos diskusinius mąstymo sugebėjimų klausimus. Autorės nuomone, mąstymo sugebėjimai, būdami savo mechanizmais tam tikru refleksų junginiu, savo turiniu yra atspindys pačių bendriausių tikrovės dėsnių (tapatumo, skirtumo, bendrumo ir kt.) ir jų atskleidimo būdų, esančių logikos dėsnuose. Todėl individualius mąstymo būdus galima nustatyti, lyginant juos su loginiu požiūriu teisingais būdais.

Atsižvelgdama į tai, kad logiškai teisingas yra tik toks skyrimo būdas, kuris remiasi skiriamųjų objektų sutapatiniu pagal esminius požymius, autorė konstatuoja keletą ryškesnių individualių skyrimo pakopų: a) lyginamųjų objektų sustatymas (kai skyrimas nesiremia sutapatiniu), b), išorinis skyrimas (skiriama pagal išorinius, neesminius požymius), c) priešpastatymas (kai bendras požymis vienam objektui priskiriamas, o kitam paneigiamas), d) sugretinimas (kai skyrimas pagrįstas bendro požymio konstatavimu), e) skyrimas, sutapatinant pagal esminį požymį. Loginio požiūriu teisingas yra tik paskutinis skyrimo būdas. Kitos individualios skyrimo pakopos gali įsitvirtinti, autorės manymu, tada, kai mokinio mintis dažnai sustoja prie kurio nors tarpinio skirtumo nustatymo etapo arba nukrypsta į šalį nuo teisingo kelio.

E. K o e m t s a s (Estijos TSR Pedagogikos mokslinio tyrimo institutas) skaitė pranešimą „Apie mokinių kai kurių gramatinių mokėjimų sąveiką“, liksdamas šias problemas: a) ar reikalingos mokiniams visos žinios ir mokėjimai, kurie iš jų reikalaujami, b) ar mokiniai panaudoja visas žinias ir mokėjimus, sprenddami įvairius kalbos klausimus. Autorius, naudodamasis statistiniu, individualaus pokalbio, kontrolinių darbų metodais, išaiškino šių keturių gramatinių mokėjimų koreliaciją: balsių ilgumo, supanašėjimo, tipinio žodžio ir mokėjimo asmenuoti nustatymą. Tyrimai

buvo paremti prielaida, kad atskiri mokėjimai yra būtini nurodytiems ir mokymo procese vienas po kito įgyjamiems mokėjimams. Pranešėjas padarė išvadą, kad ryšys tarp šių mokėjimų yra silpnas.

V. S e z e m a n a s (Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko v. universiteto profesorius) pranešimą paskyrė klausimui apie „Šiuolaikinę logiką ir jos ryšį su kibernetika“. Buvo paliestos trys šiuolaikinės logikos aktualios problemos: a) logikos formalizacija, b) aksiomatizacija ir c) semantinės sistemos modeliavimas.

M. Z a k a r j a n (Vilniaus Valstybinis V. Kapsuko v. universitetas) konferencijos dalyvius supažindino su vertimo mašina lingvistiniais pagrindais.

N. Ž i n k i n a s (RTFSR PMA Psichologijos institutas, Maskva) pranešime „Psichologijos teorijos klausimai, susijusieji su informacijos teorija“ nurodė, kad šiuolaikinis mokslas plačiai tiria kalbinę informaciją, tačiau neliečia semantinės informacijos. Pranešėjas pateikė keletą prielaidų semantinės informacijos klausimu. Semantinės informacijos psichologinė esmė yra ta, kad su semantinės sistemos pagalba kalbinį reiškinių, skirtingą pagal raides ir garsus, galima prilyginti tokiam pat pagal reikšmę. Pranešime buvo pažymėta segmentinės sistemos realizavimo būdo reikšmė, nes intonacinė kalbos reikšmė didesnė už žodinę.

J. P a l a i m a (Kauno Kūno kultūros institutas) kalbėjo apie „Krepšinininkų iniciatyvos, savarankiškumo ir ryžtingumo ugdymą sportinėse treniruotėse“. Remdamasis eksperimentine medžiaga, jis padarė išvadą, kad krepšinininkų charakterio bruožai (iniciatyva, savarankiškumas) priklauso nuo moralinio auklėjimo, žinių lygio, mokėjimų ir įgūdžių. Valios savybės įgyjamos nugalint sunkumus žaidžiant. Jos praeina tris fazes: a) bendro aktyvumo, b) savarankiškumo ir iniciatyvos, c) žaidėjo veiksmai įgyja kūrybinį pobūdį. Pranešėjas pateikė metodinių nurodymų, kaip galima išugdyti krepšinininko moralines savybes.

A. A l i a k r i n s k a j a (Latvijos TSR, Liepojos pedagoginis institutas) papasakojo apie savo patyrimą, kurį įgijo, taikydama individualų priėjimą prie mokinių Liepojos pedagoginio instituto bazinės mokyklos I—II klasėse. Nurodė ir reikalavimus, kurių buvo laikomasi. Iš pirmųjų duomenų matyti, kad to paties amžiaus vaikų mokymosi ir aktyvumo vystymosi greitis per pamokas yra skirtingas. Pranešėja iškėlė individualaus priėjimo prie mokinių efektyvių būdų atrankos klausimą ir pažymėjo, kad mokinių mokymas ir vystymasis priklauso nuo mokymo proceso kokybės ir šeimos auklėjimo ypatybių.

Diskusijų metu konferencijos dalyviai pasikeitė aktualiais šių dienų psichologijos mokslo klausimais, liečiančiais gamybinio mokymo, mąstymo ir kalbos tyrimo perspektyvas.

KITOS ŽINIOS

Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1958 m. balandžio 23 d. nutarimu įsteigtas Lietuvos TSR Švietimo Ministerijos Mokyklų mokslinio tyrimo institutas. Jame yra penki sektoriai: 1. Pedagogikos ir psichologijos, 2. Politechninio mokymo, 3. Literatūros, kalbų ir istorijos dėstymo metodikos, 4. Meninio auklėjimo, 5. Pradinio mokymo ir auklėjimo.

Nuo 1960/61 m. m. pradžios Vilniaus Valstybiniame V. Kapsuko v. universitete prie Pedagogikos ir psichologijos katedros įsteigta pedagogikos ir psichologijos mokslų aspirantūra. Universitete taip pat galima ginti disertacijas šių mokslų kandidato laipsniui įgyti.

Vilniaus Dailės instituto Pedagogikos katedros vedėja J. Morkytė 1958 m. pabaigoje baigė Maskvos Valstybinio universiteto pedagogikos

aspirantūrą ir apgynė disertaciją „Piešimo pradinėje mokykloje didaktiniai pagrindai ir auklėjamoji reikšmė“, už kurią jai suteiktas pedagogikos mokslų kandidato laipsnis.

VVPI Psichologijos katedros vedėjas S. Kregždė baigė Kijevo Valstybinio universiteto psichologijos aspirantūrą ir 1959 m. pabaigoje apgynė pedagogikos mokslų (iš psichologijos srities) kandidato disertaciją „V—VII klasės vidurinės mokyklos mokinių eilėraščių suvokimas ir supratimas“.

VVPI Pedagogikos katedros vyr. dėstytoja M. Karčiauskienė 1960 m. birželio mėn. Leningrado Gerceno vardo pedagoginiame institute apgynė disertaciją pedagogikos mokslų kandidato laipsniui įgyti tema „Aiškina-masis skaitymas Lietuvos mokyklose, jo istorija ir reikšmė darbiniam auklėjimui“.

1960 m. lapkričio mėn. Šiaulių pedagoginio instituto Pedagogikos ir psichologijos katedros vedėjas A. Jacikevičius Leningrado Valstybiniame universitete apgynė disertaciją tema „Asociacijų savumai ir dinamika, įsi-savinant antrąją kalbą (Mąstymo vystymosi negimtąja kalba klausimu)“ pedagogikos mokslų (iš psichologijos srities) kandidato laipsniui įgyti.

VVPI Psichologijos katedros vyr. dėstytoja M. Garbačiauskienė 1961 m. gegužės mėn. Leningrado Valstybiniame universitete apgynė di-sertaciją tema „Apie skyrimo ypatybes, kaip mąstymo procesą“, pedago-gikos mokslų (iš psichologijos srities) kandidato laipsniui įgyti.

* *
*

1959 m. Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniu-e išleido prof. V. Sezemano iš graikų kalbos išverstą Aristotelio veikalą „Apie sielą“ 4000 egz. tiražu. 1960 metais išleista A. A. Smirnovo, A. N. Leontjevo, S. L. Rubinšteino ir B. M. Teplovo redaguota „Psicholo-gija“ 5000 egz. tiražu.

Valstybinė pedagoginės literatūros leidykla Kaune leidžia pedago-gikos klasikų veikalus. Ligi šiol išleista: A. Makarenka, Rinktiniai pedago-giniai raštai, du tomai, 1957 m., tiražas 15 000 egz.; K. Ušinskis, Rinktiniai pedagoginiai raštai, du tomai, 1958 m., tiražas 6000 egz.; V. Leninas, Apie liaudies švietimą, 1960 m., tiražas 6000 egz., N. Krupskaja, Rinktiniai pedagoginiai raštai, 1960 m., tiražas 6000 egz., M. Kalininas, Apie auklė-jimą ir mokymą, 1960 m., tiražas 8000 egz. Spaudai rengiami rusų revo-liucinių demokratų, J. Komenskio ir kitų autorių rinktiniai pedagoginiai raštai.
